

[Behnke]

Forslag til folketingsbeslutning om stop for yderligere flygtningebestillinger i 1987.
(Beslutningsforslag nr. B 41).

Jeg skal i øvrigt henvise til lovforslagets tekst og de bemærkninger, som ledsager dette.

Den første sag på dagsordenen var:

1) Tredje behandling af lovforslag nr. L 23 A:

Forslag til lov om ændring af lov om afgift af benzin. (Nedsættelse af afgiften af blyfri benzin).

Af skatteministeren (Fogh Rasmussen).
(Fremsat 14/10 87. Første behandling 27/10 87. Betænkning 5/11 87. Anden behandling 10/11 87).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslaget sattes til forhandling.

Ingen bad om ordet.

Afstemning

Lovforslaget
vedtoges enstemmigt med 129 stemmer.

Første næstformand (Knud Østergaard):

Lovforslaget vil nu blive tilstillet statsministeren.

Den næste sag på dagsordenen var:

2) Tredje behandling af lovforslag nr. L 24:

Forslag til lov om ændring af lov om afgift af visse olieprodukter.

Af skatteministeren (Fogh Rasmussen).
(Fremsat 14/10 87. Første behandling 27/10 87. Betænkning 5/11 87. Anden behandling 10/11 87).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslaget sattes til forhandling.

Ingen bad om ordet.

Afstemning

Lovforslaget
vedtoges med 116 stemmer (S, KF, V, RV, CD, FP, KRF og FK) mod 21 (SF).

Første næstformand (Knud Østergaard):

Lovforslaget vil nu blive tilstillet statsministeren.

Den næste sag på dagsordenen var:

3) Tredje behandling af lovforslag nr. L 25:

Forslag til lov om ændring af lov om afgift af gas.

Af skatteministeren (Fogh Rasmussen).
(Fremsat 14/10 87. Første behandling 27/10 87. Betænkning 5/11 87. Anden behandling 10/11 87).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslaget sattes til forhandling.

Ingen bad om ordet.

Afstemning

Lovforslaget
vedtoges med 116 stemmer (S, KF, V, RV, CD, FP, KRF og FK) mod 19 (SF).

Første næstformand (Knud Østergaard):

Lovforslaget vil nu blive tilstillet statsministeren.

Den næste sag på dagsordenen var:

4) Forespørgsel nr. F 12:

Forespørgsel til udenrigsministeren:

»Hvilke oplysninger kan udenrigsministeren give i anledning af sine udtalelser om hr. Pelle Voigt under Folketingets spørgetid den 28. oktober 1987?«

Af Ole Espersen (S) m.fl.

(Forespørgslen anmeldt 3/11 87. Fremme af forespørgslen vedtaget 10/11 87).

Begrundelse

Ole Espersen (S):

Jeg vil gerne indledningsvis slå fast og berolige Folketinget med, at det ikke er vores hensigt at kræve en forespørgselsdebat, hver gang udenrigsministerens adfærd kunne give anledning til det.

[Ole Espersen]

Vi gør det f.eks. ikke i anledning af, at ministeren under sit besøg i Polen i forbindelse med udtalelser til pressen kastede et let komisk skær over sig selv – med risiko for, at det land, han skulle repræsentere, tabte i respekt og troværdighed. Heldigvis ser det ud til, at den polske regering er i besiddelse af en vis portion humoristisk sans.

Vi kræver heller ikke en forespørgsel i anledning af, at udenrigsministeren i spørgetiden den 28. oktober i år i diskussionen med hr. Pelle Voigt misbrugte en viden, han i sin egenskab af administrator af Udenrigsministeriet har. Når han i en trængt situation i forbindelse med problemet om garanti for udlæg til danske statsborgere, der er i vanskeligheder i udlandet, nævner, at hr. Pelle Voigt selv har haft problemer med at få dækket udgifter i forbindelse med en hjemrejse, som ministeriet så har bistået med, er der efter min mening klart tale om misbrug af oplysninger, som ikke har offentlighedens interesse, og man må spørge sig selv, om danskere, der kommer i vanskeligheder i udlandet og får hjælp af Udenrigsministeriet, fremtidig skal nævnes i Statstidende eller Folketingstidende, eller hvad meningen er med disse udtalelser fra ministerens side.

Når vi i denne sag har ønsket en forespørgselsdebat, er det ikke, fordi vi ikke mener, at vi skal have en åben debat her i Tinget. Vi skal have en åben og karsk debat; vi skal frit og utvungent kunne diskutere og bedømme sagerne.

Men naturligvis må der være en grænse, især når det drejer sig om beskyldninger, der rettes mod en politisk modstander af en minister fra Folketingets talerstol. Vi mener, at udenrigsministeren i denne sag helt klart har overskredet grænsen.

En minister har jo efter Folketingets forretningsorden ret til at nægte at besvare spørgsmål i spørgetiden, men han har ikke, selv når han føler, at han har bragt sig i en vanskelig eller umulig situation, ret til at rette ærekrænkende og urimelige sigtelser mod en spørger, og det var jo det, ministeren gjorde, da han sagde, at der var begrundet mistanke om, at hr. Pelle Voigt gik andres ærinde, og at hr. Pelle Voigt »som medlem af det danske Folketing« burde holde sig for god til den slags.

Når ministeren fremhæver, at hr. Pelle Voigt som medlem af det danske Folketing burde

undlade dette, er det en klar anklage for udansk optræden med henblik på at gavne en anden regering. Denne anden regering er Polens – et land, der er i en alliance, som er medvirkende til, at Danmark befinder sig i den modsatrettede alliance, NATO. At beskylde et medlem af Folketinget for at gå Polens ærinde er derfor at beskylde medlemmet for at varetage det modsatte af danske interesser, og vi synes ikke, man kan tænke sig en alvorligere anklage imod et medlem af det danske Folketing. Anklagen er åbenbart urimelig og ledsaget af fortrolighedsbrud. En beklagelse over at have forløbet sig ville have været på sin plads.

Vi hørte i går justitsministeren, der helt klart gav udtryk for, at der ikke var noget grundlag for at beskylde hr. Pelle Voigt for at gå andre regerings ærinde. Det gør en beklagelse endnu mere nødvendig. Vores politiske ordfører, hr. Svend Auken, søgte at få en sådan beklagelse fra ministeren i spørgetiden den pågældende dag i oktober, men uden at det medførte nogen reaktion overhovedet fra ministerens side.

Udenrigsministeren, der i det hele i denne sag har søgt at spille stærk mand – med ringe resultater – kunne endelig vise styrke og mandshjerte ved nu ved denne lejlighed at beklage sin forhåbentlig helt uoverlagte beskyldning, og opfordringen hertil er endnu en gang givet fra min gruppes side. Tager ministeren imod denne opfordring, er videre debat overflødig.

Besvarelse

Udenrigsministeren (Ellemann-Jensen):

Når jeg hører hr. Ole Espersen, står det mig klart, at vi lever i den store eventyrdigters hjemland, for det er jo sandelig blevet til sagen om »den lille fjer, der blev til fem høns«. Fantasien har udfoldet sig rigt med hensyn til, hvad jeg må have ment eller hentydet til med mine bemærkninger her i salen til hr. Pelle Voigt. Og alt for få – herunder tilsyneladende også hr. Ole Espersen – har gjort sig den ulejlighed at slå op og læse, hvad der rent faktisk blev sagt.

Når f.eks. hr. Svend Auken efterfølgende i en avisartikel har skrevet, at jeg beskyldte hr. Pelle Voigt for »at være agent for Polen«, er det jo ikke bare en grov fordrejning af, hvad jeg rent faktisk sagde. Alene tanken om hr. Pelle Voigt som agent for et Østland er jo absurd.

[Udenrigsministeren]

Men lad mig straks slå fast: Jeg vil ikke diskutere alt det, jeg ikke har sagt, og jeg vil ikke tillægges motiver, som ikke er mine, lige så lidt som jeg har udtalt mig om andres motiver. Derfor har jeg hverken noget at tilføje eller noget at trække fra.

Hr. Pelle Voigt har vel i denne sag forfulgt politiske mål, som er hans egne, men han har tydeligvis været ligeglad med, om han derved kom til at skade interesser, som det er den danske regerings pligt at varetage. Han har forsøgt her i folketingssalen at fremtvinge en officiel erklæring om, at det var den danske stat, som betalte løsepenge for de to danskere, der var fængslet i Polen, uanset at hr. Pelle Voigt var bekendt med, hvorfor en sådan erklæring ikke kan gives. Andre har også forgæves forsøgt at fremtvinge en sådan erklæring.

Og så har jeg ikke mere at sige om den sag. Jeg er overrasket og skuffet over, at Socialdemokratiet har fundet det rimeligt med en hel forespørgselsdebat herom.

*Forhandling***Ole Espersen (S):**

Jeg synes ærligt talt, det var en lille smule fatigt og småligt, at ministeren startede med at anklage mig – og dermed min gruppe – for ikke at læse Folketingstidende. Jeg kan forsikre ministeren for, at vi har studeret det, ministeren sagde, meget, meget grundigt – overordentlig grundigt – og at man begynder en debat, som vi synes er væsentlig, fordi den drejer sig om den måde, disse ting skal fungere på, med den banale floskel, må vi derfor meget stærkt beklage.

Vi kan ikke læse det, ministeren sagde den 28. oktober, på anden måde, end jeg har refereret her. At »gå andres ærinde« kan i den sammenhæng, der var tale om, kun betyde at »gå Polens ærinde«. Hvad i alverden skulle der ellers være tale om?

De andre ting, beklagelige ting i forbindelse med debatten, jeg nævnte, omtaler ministeren heller ikke, men dem har vi også læst grundigt.

Hr. Pelle Voigt har stillet et spørgsmål, som han er i sin fulde ret til at stille. At anklage et medlem i den anledning for udansk optræden – og det var det, ministeren gjorde – er åbenbart urimeligt.

Der var jo, som vi havde ventet, ikke antydning af beklagelse i det, ministeren sagde. Der-

for skal jeg på min gruppes vegne fremsætte følgende:

Forslag om motiveret dagsorden.

»Folketinget beklager, at udenrigsministeren i Folketingets spørgetid den 28. oktober 1987 udtrykte sig på en sådan måde, at det måtte opfattes som en mistanke om, at spørgeren gik en anden regerings ærinde.

Folketinget går herefter over til næste sag på dagsordenen.«

(Dagsordensforslag nr. D 17).

Første næstformand (Knud Østergaard):

Der er nu fremsat følgende forslag om motiveret dagsorden: (se ovenfor). Dette forslag indgår nu i forhandlingen.

Grethe Fenger Møller (KF):

Efter Folketingets spørgetid i går, hvor såvel justitsministeren som forsvarsministeren gav meget klare svar på de to spørgsmål, hr. Pelle Voigt stillede, må det kunne konstateres, at ingen har sigtet hr. Pelle Voigt for landsforræderisk virksomhed eller for at være agent eller spion. Der er ingen, der har sagt, at han har gjort sig skyldig i noget strafbart.

Jeg havde lejlighed til at overvære Folketingets spørgetid den 28. oktober, og jeg har også benyttet lejligheden til at gennemlæse, hvad der blev sagt hin dag. Jeg må indrømme, at jeg stadig væk sidder tilbage med en følelse af at være ret forundret over, at Socialdemokratiet har fundet anledning til at stille en forespørgsel om dette emne til udenrigsministeren. Jeg vil også indrømme, at jeg blev endnu mere forbløffet, da jeg blev bekendt med, at hr. Svend Aukens lørdag den 31. oktober i Holbæk Amts Venstreblad havde en artikel med overskriften: »Afspænding og blå brillers«, hvor hr. Svend Aukens bl.a. skriver:

»Forleden beskyldte udenrigsminister Uffe Ellemann-Jensen en SF'er for at være agent for Polen. Det er vi mange der har reageret skarpt imod. Er det ikke utroligt, at det danske Folketing skal tvinges til at bruge tid og kræfter på at rydde op efter udenrigsministerens uoverlagte udtalelser, som han i misforstået stolthed nægter at trække tilbage?«

Sådan lød hr. Svend Aukens ord i artiklen.

Men mærkeligt synes jeg det er, at Socialdemokratiet spilder Folketingets tid med denne forespørgsel, som jo oven i købet kommer på et

[Grethe Fenger Møller]

tidspunkt, hvor Danmark er i slutningen af sin EF-formandskabsperiode, og hvor man må konstatere, at Folketinget burde koncentrere sig mere om dette og måske også have en vis respekt for, at udenrigsministeren har store og vanskelige opgaver i forbindelse med at få løst de problemer, der er knyttet til det danske formandskab.

Men hvad var det egentlig, udenrigsministeren sagde den 28. oktober?

Udenrigsministeren sagde (Folketingstidende 1987-88, sp. 811):

»Noget andet er, at jeg kan undre mig over, at hr. Pelle Voigt vælger at tage denne sag op her i Folketingssalen i stedet for i Det Udenrigspolitiske Nævn, hvor hr. Pelle Voigt er medlem. For mig at se kan det kun give anledning til en begrundet mistanke om, at hr. Pelle Voigt går andres ærinde, og som medlem af det danske Folketing burde hr. Pelle Voigt holde sig for god til den slags.«

Det var det, udenrigsministeren sagde. Udenrigsministeren henviste altså til, at hr. Pelle Voigt er medlem af Det Udenrigspolitiske Nævn, hvor der også er mulighed for at drøfte sagen.

For mig og Det Konservative Folkeparti er det meget svært at se, hvordan nogen kan fortolke udenrigsministerens udtalelse som en beskyldning for at være spion eller agent.

Jeg har grundigt gennemlæst udenrigsministerens udtalelser i denne sag, og jeg kan ikke komme til andet resultat, end at det, udenrigsministeren har ment, er, at hr. Pelle Voigt har gået andre ærinder end det rent saglige, for hvad var det, denne sag drejede sig om? Den drejede sig om, at to danske statsborgere var fængslet i Polen, og at det var en vanskelig situation for Danmark og afgørende for de pågældende, at vi kunne få dem tilbage til vort land på en rimelig og ordentlig måde.

Det Konservative Folkeparti mener, at det er den danske regerings opgave at hjælpe danske statsborgere, der af den ene eller anden grund befinder sig i en vanskelig situation i udlandet, og det måtte man jo sige om de to danskere, der var i fængsel. Jeg mener faktisk, at den opgave er en meget væsentlig del af vor retssikkerhed og noget væsentligt for det danske samfund. Og i den henseende mener jeg ikke, man kan anføre, at hr. Pelle Voigt har medvirket til, at vi kunne få en rimelig og ordentlig løsning på denne

sag. Jeg mener, at hr. Pelle Voigts spørgsmål og denne debat har været et forstyrrende element i sagen.

Hr. Pelle Voigt stillede udenrigsministeren et spørgsmål den 28. oktober 1987, hvor han forsøgte at fremtvinge en officiel erklæring om, at det var den danske stat, der havde betalt løsepenge for de to danskere, der var fængslet i Polen. Det gjorde hr. Pelle Voigt, uanset at han vidste, at en sådan erklæring ikke kunne gives. Hr. Pelle Voigt var også bekendt med, at sagen den 29. oktober – altså dagen efter Folketingets spørgetid – skulle drøftes i Det Udenrigspolitiske Nævn, hvor sagen under den sædvanlige tavshedspligt og fortrolighedspligt, der gælder for nævnets arbejde, ville få og rent faktisk fik en meget grundig behandling.

Var hr. Pelle Voigts ærinde i denne sag, at han ville forsøge at omgå den tavshedspligt, som sager af denne art er forbundet med? Var det at gavne danske interesser? Og var hr. Pelle Voigt, som jo er et begavet menneske, ikke vidende om, at udenrigsministeren ikke havde nogen som helst mulighed for at give hr. Pelle Voigt den ønskede erklæring? Hvad ville hr. Pelle Voigt så med det spørgsmål?

Det er jo også sådan, at medierne har været meget voldsomt optaget af denne sag i lang tid, og jeg tror egentlig, de fleste danskere er klar over, hvad den drejer sig om. Hr. Pelle Voigt har bestemt ikke gavnet sagen ved den måde, han har forsøgt at køre den på, og jeg er ligesom udenrigsministeren både overrasket og skuffet over, at Socialdemokratiet har fundet det rimeligt med en hel forespørgselsdebat om denne sag.

I sit indlæg sagde hr. Ole Espersen, at hr. Pelle Voigt havde fuld ret til at stille spørgsmål i Folketingets spørgetid til udenrigsministeren. Ja, det er rigtigt, at Folketingets medlemmer har ret til at stille spørgsmål til ministrene, men er det rigtigt, at vi også stiller et spørgsmål som dette, som vi er fuldt vidende om, når vi stiller spørgsmålet, at vi ikke kan få noget svar på, fordi udenrigsministeren jo, hvis han havde svaret i Folketingets spørgetid, ville have overtrådt den tavshedspligt og fortrolighedspligt, der også er knyttet til den stilling, han har?

Der kan jeg ikke forstå Socialdemokratiets holdning, og derfor skal jeg også allerede nu tilkendegive, at Det Konservative Folkeparti ikke kan støtte det forslag om motiveret dagsor-

[Grethe Fenger Møller]

den, som hr. Ole Espersen på Socialdemokratiets vegne har fremsat.

(Kort bemærkning).

Ole Espersen (S):

Den konservative ordfører beklager, at vi spilder udenrigsministerens tid. Denne debat havde været fuldstændig overflødig, hvis ministeren blot på almindelig høflig måde havde beklaget eller trukket sine udtalelser tilbage. Den kunne have været stoppet nu, hvis ministeren havde gjort det nu. Det er ministeren, der har fremprovokeret denne debat.

Jeg er enig i, at ministeren har mange vigtige opgaver også i forhold til EF og naturligvis især i denne tid. Jeg ved ikke, hvad de andre EF-lande har tænkt om ministerens rejse til Polen, om man i dagspressen har fået indtryk af, at det var EF's interesser, der blev varetaget i forbindelse med al den debat, der var om disse to danske statsborgere. Jeg tror, at EF har svært ved at se, at det var EF's formand, der var på officielt besøg i Polen.

I øvrigt havde fru Grethe Fenger Møller en interessant fortolkning af det at gå andres ærinde. Fru Grethe Fenger Møller fortolkede det sådan, at det skulle betyde, at hr. Pelle Voigt har forfulgt »andre« ærinder end de saglige. Det er en interessant fortolkning, når det, ministeren sagde, var følgende: »... hr. Pelle Voigt går andres ærinde«, altså »andres«.

Jeg vil gerne spørge, da nu fru Grethe Fenger Møller har beskæftiget sig meget med fortolkningen: Hvem kan disse »andre« efter Det Konservative Folkepartis mening være?

(Kort bemærkning).

Preben Møller Hansen (FK):

Vi er også interesserede i at vide, hvem »andre« er, men et andet spørgsmål er fru Grethe Fenger Møllers bemærkning om, at udenrigsministeren havde tavshedspligt og ikke kunne udtale sig. Jeg vil gerne vide, hvorfor der er tavshedspligt i et udvalg, når det drejer sig om to turister, der har foretaget en kriminel handling i et andet land.

(Kort bemærkning).

Gert Petersen (SF):

To ting: Jeg er ganske imponeret af fru Grethe Fenger Møllers måde at citere på. Hun ta-

ger det første afsnit, men udelader det næste afsnit! Sagen er jo den, at udenrigsministeren blev spurgt, hvad han mente med dette her, og i anden omgang svarede han, at han da gerne ville forklare, hvad han mente med det, altså hvad det var for nogle »andres« ærinde, som han beskyldte hr. Pelle Voigt for at gå. Det glemte fru Grethe Fenger Møller. Udenrigsministeren holdt så et langt foredrag om, hvad den polske regering var interesseret i – den polske regering – og gentog derefter, at det var på den baggrund, han havde fået mistanke om, at hr. Pelle Voigt gik andres ærinde.

Det andet, jeg vil sige, er, at det er en ret fantastisk diskussion, vi har her. Jeg ved godt, at man i litteraturhistorien fører lange diskussioner om, hvad Holberg måtte have ment, og hvad Goethe måtte have ment – sikken en sammenligning i øvrigt. (*Munterhed!*). Det fører man lange diskussioner om, men man kan jo ikke rigtig finde ud af det, for man kan ikke spørge vedkommende, da vedkommende er død og borte. Her fører vi diskussion om, hvad udenrigsministeren har ment. Fru Grethe Fenger Møller har sin fortolkning, og andre har deres fortolkning. Den eneste, der ikke vil fortælle, hvad han har ment, er udenrigsministeren, som er til stede her i salen. Det er da en ret fantastisk situation!

(Kort bemærkning).

Grethe Fenger Møller (KF):

Jeg vil gerne først sige til hr. Ole Espersen, at det, jeg allerførst fremhævede, var, at jeg ikke kunne forstå, at Socialdemokratiet ville spille Folketingets tid. Dernæst gjorde jeg opmærksom på, at Danmark har EF-formandskabet. Men det principielle er selvfølgelig, at Folketingets tid skal bruges på dette.

Hvad angår spørgsmålet om interesser og »andres ærinde«, mener jeg, at det, der må være helt afgørende – sådan har jeg også forstået udenrigsministeren – og som er regeringens opfattelse, og som også måtte være en socialdemokratisk regerings opfattelse, er at hjælpe danske statsborgere, der af den ene eller anden grund er i en vanskelig situation i udlandet, og få dem bragt hjem på en fornuftig måde. I den forbindelse må jeg gentage det, jeg sagde før, nemlig at jeg ikke kan se, at hr. Pelle Voigt har prøvet på at hjælpe til med at få denne sag løst på en værdig og fornuftig måde og en rimelig

[Grethe Fenger Møller]

og ordentlig måde. Hr. Pelle Voigt har efter min mening været ude på at drille udenrigsministeren ved at stille ham nogle spørgsmål, der gjorde det muligt for ham bagefter at gå ud og sige: Men jeg fik jo ikke noget svar. For udenrigsministeren har ikke haft en jordisk chance for at gå ind på dette. Jeg tror, at det, udenrigsministeren har ønsket, har været at få danskerne hjem og få denne sag løst på en rimelig og ordentlig måde, og det er det, det drejer sig om.

Første næstformand (Knud Østergaard):

Derefter er det hr. Arne Melchior for en kort bemærkning. Men det er ellers min tanke, at ordførerne også skal til på et eller andet tidspunkt.

(Kort bemærkning).

Arne Melchior (CD):

Det skal blive kort, hr. formand, men over for hr. Gert Petersens korte bemærkning om, at udenrigsministeren ikke forklarer sig, mener jeg, at der bør citeres fra Folketingstidende 1987-88 sp. 812, ifølge hvilken udenrigsministeren siger:

»Jeg må for god ordens skyld sige til hr. Jens Thoft, at jeg ikke har anvendt udtrykket »landsskadelig virksomhed«. Dermed har jeg også svaret hr. Pelle Voigt.«

Der har altså ikke foreligget – og det er straks på stedet forklaret af udenrigsministeren – nogen beskyldning imod hr. Pelle Voigt om noget sådant. Dermed er forklaringen givet, og alt andet bliver en strid, om ikke om hr. Gert Petersens skæg, så i hvert fald om kejsrens.

(Kort bemærkning).

Dohrmann (FP):

Er hr. Ole Espersen og hr. Gert Petersen ikke enige i, at skal et efterretningsvæsen have nogen som helst værdi, skal dets opgaver nødvendigvis udføres i hemmelighed? Men i og med, at hr. Pelle Voigt bliver ved med at bore i efterretningsvæsenets opgaver, er hr. Pelle Voigt da kun at betegne som skadelig for danske interesser, al den stund Danmark er medlem af NATO og der oven i købet også her i Folketinget – på trods af de toner, der lyder her i dag – er et stort positivt flertal for dansk medlemskab af NATO og dansk forsvar i det hele taget. Derfor er det, udenrigsministeren har udtalt, så sandt,

som noget kan være. Hr. Pelle Voigt har da skadet danske interesser!

Ole Espersen (S):

Det er da rigtigt, som hr. Dohrmann siger, at et efterretningsvæsen i meget stort omfang skal kunne fungere i hemmelighed, og derfor er det også klart, at oplysninger til Det Udenrigspolitiske Nævn om, hvad efterretningstjenesten foretager sig, er meget fortrolige.

Derfor var det meget overraskende for resten af Folketinget, tror jeg, da hr. Dohrmann efter dette meget fortrolige møde i Det Udenrigspolitiske Nævn holdt en mindre pressekonference, hvor hr. Dohrmann fortalte, hvad der var blevet sagt, og der var et klart flertal i Folketinget, der gav udtryk for forbløffelse over denne optræden fra hr. Dohrmanns side.

Jeg beklager dette yderligere indlæg, men jeg synes, at debatten fortjener, at vi får et svar fra Det Konservative Folkeparti på, hvad der ligger i ordet »andres«. Det var det, fru Grethe Fenger Møller prøvede at bortforklare. Og fru Grethe Fenger Møller besvarede det heller ikke, da hun var oppe anden gang. Kan det virkelig fortolkes således, som fru Grethe Fenger Møller sagde, at hr. Pelle Voigt blot ikke fulgte et sagligt ærinde?

Lad mig sige, også af hensyn til debatten, at hr. Arne Melchiors indlæg er uden interesse, for der er ingen, der har beskyldt hr. Ellemann-Jensen, vores udenrigsminister, for at have kaldt hr. Pelle Voigt for spion eller landsforræder. Det, vi siger er sket, er, at udenrigsministeren sagde, at hr. Pelle Voigt optrådte på en udansk måde. Det synes vi er en alvorlig beskyldning. Selv om det måske ikke er strafbart at gøre det, er det en alvorlig beskyldning. Der var ikke tale om, at vi hæftede os ved strafbare eller ikkestrafbare forhold. Der var tale om præcis det, jeg sagde i mit første indlæg. Og det synes jeg debatten bør koncentrere sig om.

(Kort bemærkning).

Gert Petersen (SF):

Man må sige, at citatfuskeriet har store dage. Først fru Grethe Fenger Møller, som nøjes med at citere den første halvdel af det, udenrigsministeren har sagt. Så kommer hr. Arne Melchior, som tager fat på den anden halvdel, men nøjes med at citere de første tre eller fire linjer, nemlig dette med, at udenrigsministeren siger

[Gert Petersen]

til hr. Jens Thoft, at han ikke har anvendt udtrykket »landsskadelig virksomhed«, og at han dermed også har svaret hr. Pelle Voigt.

Hvis hr. Arne Melchior ikke var blevet distraheret, men havde læst tre linjer længere ned, ville han have set, at udenrigsministeren fortsætter: »Men jeg vil gerne forklare hr. Pelle Voigt, hvad jeg mente med de bemærkninger, jeg kom med før . . .«. Og så får vi at vide, at den polske regering har nogle bestemte hensigter. Den vil have det frem i fuld offentlighed og have den danske regering til at sige, at sådan og sådan forholder det sig.

Hr. Pelle Voigt ved, at det kan han få at vide i Det Udenrigspolitiske Nævn. Når han nu i fuld offentlighed vil have det at vide, så får man: »Det er derfor, jeg siger, at man får en mistanke om, at hr. Pelle Voigt i denne sag går andres ærinde.« Det er en klar anklage for, at hr. Pelle Voigt går den polske regerings ærinde, og at han på en eller anden måde er blevet overtalt eller tilskyndet til at gå den polske regerings ærinde.

Og jeg kan sige, at sådan er det også blevet fortolket i talrige læserbreve landet over – ja, så rokker hr. Arne Melchior lidt med hovedet. Det er ikke morsomt, at man på grund af insinuationer fra udenrigsministerens side i læserbreve direkte bliver beskyldt for at være spion eller agent eller noget i den retning, også selv om udenrigsministeren ikke har ment det. Vi kan jo i øvrigt ikke få at vide, hvad han ikke har ment. Vi kan kun få forskellige litterære fortolkninger.

Det er da muligt, at udenrigsministeren ikke har ment det, men det er ikke desto mindre den fortolkning, som blev grebet ikke bare i denne sal, men også i læserbreve rundt omkring i landet. Og det synes jeg egentlig udenrigsministeren skulle skamme sig over.

(Kort bemærkning).

Dohrmann (FP):

Hvis man skader danske interesser, går man også andres ærinde. Det kan der ikke herske tvivl om.

Må jeg så ikke godt sige til hr. Ole Espersen – jeg kan høre, at hr. Ole Espersen er en flittig læser af Aktuelt – at jeg efter bedste overbevisning ikke har røbet én eneste af de ting, vi har fået at vide i Det Udenrigspolitiske Nævn. Det har været påstået i Aktuelt, at jeg bl.a. skulle

have sagt, at det danske efterretningsvæsen har udstyret de to personer, de to uheldige helte, med kort og andet materiale og fotoudstyr. Jeg har aldrig nogen sinde sagt noget sådant.

Og jeg vil godt bede en eller anden – hvis der er nogen, der tør, uden at røbe noget oppe fra nævnet – om at sige, om denne påstand er rigtig. Jeg er blevet fordrejet i denne sag. Jeg tror helt ærligt, at Aktuelt har citeret andre, som har ladet nogle ting sive, og at man manglede et navn at hægte noget op på.

Men igen: Jeg vil gerne have, at en eller anden – det er lige meget, om det er hr. Ole Espersen, eller hvem det er – kommer herop og siger, hvad jeg har røbet af ting, der er blevet oplyst i nævnet. Jeg mener 100 pct., at jeg aldrig nogen sinde har givet nogen oplysninger, som er afgivet i fortrolighed i Det Udenrigspolitiske Nævn.

(Kort bemærkning).

Berlau (FK):

Nu er det ærgerligt, at hr. Dohrmann ikke må få ordet til korte bemærkninger mere, for det er ved at blive festligt, det her. Jeg ville godt have spurgt hr. Dohrmann i forhold til hans tidligere indlæg, om det skal opfattes på den måde, at strandede turister i udlandet nu er blevet henlagt under efterretningstjenesten. Hvis det er tilfældet, så er der en oplagt besparelsesmulighed, når man ser på de omkostninger, der er ved efterretningstjenesten.

(Kort bemærkning).

Grethe Fenger Møller (KF):

Nu er Folketingets forretningsorden jo indrettet således, at udenrigsministeren ikke har nogen som helst mulighed for at anmelde en forespørgsel til Socialdemokratiets formand. Ellers kunne man godt have forestillet sig, at udenrigsministeren måske kunne ønske at få klarlagt, hvordan Socialdemokratiets formand kan skrive, at udenrigsministeren har beskyldt en SF'er for at være agent for Polen. Det ville jeg da ønske, hvis jeg var i udenrigsministerens sko.

Men tilbage til de spørgsmål, der er blevet rejst. Jeg mener, at det er helt afgørende at slå fast, at der ikke er nogen, der har sagt eller givet udtryk for, at hr. Pelle Voigt er agent eller spion eller har overtrådt straffeloven. Det er afgørende.

[Grethe Fenger Møller]

Når vi så skal give os til at fortolke det, at udenrigsministeren har brugt ordene »andres ærinde«, har jeg sagt, at jeg mener, at det er – sådan som jeg har kunnet fortolke det – et udtryk for, at hr. Pelle Voigt efter udenrigsministerens opfattelse ikke ville medvirke til at få sagen løst på en rimelig og ordentlig måde. Og man kan også sige, at det at »gå andres ærinde« er at gå de menneskers ærinde, som er modstandere af den danske efterretningstjeneste.

Ebba Strange (SF):

Jeg skal lige sige til fru Grethe Fenger Møller, at hvis De Konservative gerne ville stille en forespørgsel til Socialdemokratiet, kunne de overlade ministerposterne til Socialdemokratiet; så var der jo lejlighed til at stille forespørgsler til dem.

Det er i øvrigt en interessant udlægning af teksten, vi har fået. Men jeg vil nu vende tilbage til det, udenrigsministeren sagde i sit svar på forespørgslen. Han svarede, at det er absurd at anse hr. Pelle Voigt for agent for et Østland. O.k., det er så det, det ved vi så at udenrigsministeren mener. Og så kan vi igen give os til at læse, hvad det egentlig var, han svarede hr. Pelle Voigt den 28. oktober 1987. Hr. Pelle Voigt er altså ikke agent!

Så er der noget andet galt, fordi udenrigsministeren også siger, at han ikke har noget at tilføje til det, han sagde den 28. oktober 1987, og at han ikke har noget at trække fra med hensyn til det, han sagde den 28. oktober 1987.

Jeg synes, at fru Grethe Fenger Møller bevæger sig meget langt ud i det dér med fortolknin-ger, når hun siger, at udenrigsministeren nok har ment, at hr. Pelle Voigt gik andre ærinde. Nej, udenrigsministeren har i dag bekræftet, at han har ment det, han har sagt. Han har ment, at hr. Pelle Voigt gik andres ærinde, og han har udtrykkeligt, som hr. Gert Petersen citerede, sagt, at ved at stille spørgsmålet hjælper hr. Pelle Voigt den polske regerings interesser.

Dér står den så, og så kan man diskutere, om det er en sag, der falder ind under straffelovens kapitel 12, eller det ikke er, om det er en strafbar handling eller det ikke er. Det er det så nok ikke.

Jeg vil godt give nogle løsningsforslag og prøve at kaste bolden tilbage. Udenrigsministeren kunne, da han så hr. Pelle Voigts spørgsmål, sige, at han ville benytte sig af den mulig-

hed, der er i Folketingets forretningsordens § 20, stk. 4, og erklære, at han ikke ser sig i stand til at besvare spørgsmålet. Den mulighed havde udenrigsministeren haft. Han kunne også i sit svar have sagt, at han anser det for at stride mod Danmarks interesser at besvare spørgsmålet for offentligheden, og at han derfor ikke vil give de oplysninger. Det sagde udenrigsministeren ikke.

Jeg kan som en af dem, der ikke sidder i Det Udenrigspolitiske Nævn, fortælle udenrigsministeren, at vi er mange, der var på nippet til at stille det her spørgsmål, for det har jo været omgærdet af en vis interesse i offentligheden. Og vi ville så i givet fald være blevet udsat for lignende ærekrænkende beskyldninger fra udenrigsministerens side, for vi er jo udelukket fra at få noget at vide om, hvad der foregår i nævnet.

Jeg vil sige én ting til, og det er, at hvis det er selve det at stille spørgsmålet, der gør hr. Pelle Voigt til en mistænkt person, oven i købet en, som udenrigsministeren har en begrundet mistanke om går andres ærinde, så rækker den mistanke ud over hr. Pelle Voigt. Ifølge Tingets forretningsordens § 20, stk. 3, kan Folketingets formand afslå at sende et spørgsmål til den pågældende minister, hvis han finder, at spørgsmålet i form eller indhold i øvrigt er af en sådan karakter, at spørgsmålet ikke bør stilles. Det fandt Folketingets formand ikke angående hr. Pelle Voigts spørgsmål. Det vil sige, at vi er mange – der er Folketingets formand, der er såmænd udenrigsministeren selv, i og med at han valgte at svare – der har fundet, at det spørgsmål godt kan stilles i folketingssalen.

Og så er det, vi undrer os over, at udenrigsministeren bliver ved med at sige, at han ikke har noget at tilføje, og at han ikke har noget at trække fra. Jeg vil godt citere én gang til, hvad det var, udenrigsministeren sagde. Han sagde – det står i sp. 811:

»For mig at se kan det kun give anledning til en begrundet mistanke om, at hr. Pelle Voigt går andres ærinde« . . . når han vælger at tage sagen op i Folketinget.

Og udenrigsministeren siger i sin anden replik:

»Hvis hr. Pelle Voigt ønsker at grave yderligere i dette, så ved han, hvor det kan foregå. Men hr. Pelle Voigt ønsker at gøre det i fuld offentlighed; det er derfor, jeg siger, at man får en

[Ebba Strange]

mistanke om, at hr. Pelle Voigt i denne sag går andres ærinde.«

Ikke »andre« ærinder!

Derfor vil vi i dag have at vide, hvad det er for en begrundelse, ministeren har for sin mistanke til hr. Pelle Voigt. Er det ikke andet end det, der bliver sagt her, eller har ministeren nogle andre, dybere begrundelser for at have mistanke om, at hr. Pelle Voigt går andres ærinde i denne sag, altså den polske regerings ærinde?

Hr. Pelle Voigt har krav på at blive rensset for den beskyldning, og vi har alle behov for at være sikrede imod, at den slags beskyldninger får lov til at passere upåagtede i dette Ting.

Den fortrolighed, der findes i Det Udenrigspolitiske Nævn, angår naturligvis kun de sager, der har været drøftet dér, og der er ingen, heller ikke udenrigsministeren, der indtil nu har givet os andre oplysning om, at den sag, som hr. Pelle Voigt rejste den 28. oktober 1987, har været drøftet i Det Udenrigspolitiske Nævn.

På den baggrund støtter SF naturligvis det dagsordensforslag, Socialdemokratiet har fremsat, medmindre vi, inden vi går til afstemning, har fået et nyt indlæg fra udenrigsministeren, hvori han beklager, at han har udtalt sig, som han har.

Ivar Hansen (V):

Jeg vil gerne takke udenrigsministeren for redegørelsen til denne forespørgselsdebat, en redegørelse, som vi helt kan tilslutte os.

Som det er alle Folketingets medlemmer bekendt og også offentligheden, kan det nogle gange være nødvendigt for en regering at videregive oplysninger til Folketinget i fortrolig form. Hvis et folketingsudvalg, i dette tilfælde Det Udenrigspolitiske Nævn, accepterer dette vilkår, er det grundlæggende for et tillidsfuldt samarbejde mellem regering og Folketing, at spillereglerne overholdes. Hvad sker der ellers? Ja, ellers sker der det, at Folketinget forringer sine muligheder for at modtage reelle, vigtige oplysninger, og ellers sker der det, at Folketinget forringer sine muligheder for indflydelse og dermed for at kunne give råd til den til enhver tid siddende regering.

Efter min opfattelse udviser et folketingsmedlem, der direkte eller indirekte ser stort på disse skrevne eller uskrevne love, en politisk moral og en mangel på ansvarlighed, der efter

Venstres opfattelse ikke er forenelige med medlemskab af Det Udenrigspolitiske Nævn, med de særlige vilkår, der knytter sig til dette grundlovsfæstede organs arbejde.

Denne forespørgsel drejer sig dybest set om misbrug af oplysninger, som den pågældende selv har accepteret at modtage i fortrolig form. Derfor er denne debat pinlig for hr. Pelle Voigt, den er pinlig for SF, men den er måske i særlig grad pinlig for det parti, der har taget initiativet til denne debat.

Hr. Pelle Voigt gik i Folketinget og stillede spørgsmål i onsdagsspørgetiden om en sag, hvorom hr. Pelle Voigt havde modtaget og havde accepteret at modtage fortrolige oplysninger fra regeringen, og hvor det måtte være ganske klart, også for hr. Pelle Voigt, at regeringen, om det måtte ønskes af nævnet, ville vende tilbage på et senere tidspunkt – det skete i øvrigt dagen efter spørgetiden – og give fortrolige oplysninger, når der var nyt at melde. Alligevel stillede hr. Pelle Voigt sit spørgsmål og med baggrund i en fortrolig viden.

Jeg er af den formening, at hvis jeg skulle give en ret præcis karakteristik af den form for politisk adfærd, ville jeg nok komme lidt i konflikt med Folketingets forretningsorden.

Så siger fru Ebba Strange: Jamen ifølge Folketingets forretningsorden havde ministeren jo den mulighed at lade være med at svare. Er det nu rigtigt? Hvad var det, hr. Pelle Voigt antydede i sine bemærkninger i denne onsdagsspørgetid? Han insinuerede, at udenrigsministeren ikke passede sit arbejde, og videre, at udenrigsministeren måske endda førte Folketinget bag lyset. Derfor ville det formentlig være stridende mod ministeransvarlighedsloven, hvis udenrigsministeren ikke var gået ind i en egentlig besvarelse.

Det helt naturlige og grundlæggende spørgsmål, enhver med berøring med denne sag må stille sig selv, er: Hvis interesser, hvis ærinde, skulle hr. Pelle Voigt varetage i denne sag, når hele sagen har sit udgangspunkt i modtagne fortrolige oplysninger? Hvilke interesser skulle der varetages, hr. Pelle Voigt? Var det hans partis interesser? Var det Folketingets interesser, hr. Pelle Voigt skulle forsøge at varetage? Hvis det var tilfældet, så siger jeg: Bevar mig vel!

Var det nogle journalisters interesser, hr. Pelle Voigt skulle varetage? Hvis det var tilfældet, så vil jeg godt sige, at efter min opfattelse er

[Ivar Hansen]

pressens repræsentanter fuldt ud klar over og respekterer, at der i visse sager gælder fortrolighedskrav. Eller gik hr. Pelle Voigt et ærinde for dem, der bevidst eller ubevidst vil svække Danmarks forsvar? Eller var det hele i virkeligheden blot udtryk for en ubændig trang til lidt personlig omtale på en billig baggrund?

Jeg føler almindelig ulyst til at granske hr. Pelle Voigts motiver nærmere. Så meget kan jeg dog sige, at det næppe er dette Tings værdighed, der har ligget hr. Pelle Voigts tankevirk-somhed nærmest i denne situation.

Og så blot til slut en enkelt bemærkning til forespørgerne. Jeg kan ikke lade være med at sige, at i betragtning af, at denne sag handler om ligegyldighed eller måske endda bevidst foragt for grundlæggende tillidsprincipper, kan jeg ikke tilbageholde en stille undren over, at Socialdemokratiet har ment, at lige netop denne sag var velegnet som grundlag for et politisk felttog. Det tyder ikke på, at Socialdemokratiet regner med at komme tilbage i en politisk ansvarlig position foreløbig.

For en ordens skyld skal jeg sige, at vi selvfølgelig stemmer imod den foreslåede dagsorden.

(Kort bemærkning).

Ebba Strange (SF):

Nu synes jeg nok, at vi er ude i nogle insinuationer, som er fuldt på højde med dem, udenrigsministeren var inde på i sit svar til hr. Pelle Voigt.

Mig bekendt er hr. Ivar Hansen medlem af Det Udenrigspolitiske Nævn. Det er jeg ikke. Jeg vil gerne spørge hr. Ivar Hansen: Havde spørgsmålet om kautionen til de polske myndigheder været drøftet i nævnet, eller havde det ikke?

Når hr. Ivar Hansen angriber hr. Pelle Voigts moral, så vil jeg godt sige, at spørgsmålet, sådan som det er stillet af hr. Pelle Voigt – citeret fra sp. 810 – lyder:

»Havde udenrigsministeren inden udbetalingen af 3,5 mio. kr. i kaution til de polske myndigheder for de to spiondømte danskere skaffet sig fuldstændig sikkerhed for, at private kilder garanterede for beløbet, så beløbet ikke på nogen måde senere skulle udredes af det offentlige?«

Det havde der været en omfattende offentlig debat om, inden hr. Pelle Voigt stillede sit

spørgsmål, og som jeg sagde i mit indlæg, var vi andre egentlig også lidt interesserede i at vide det. Vi ved, at det er almindelig kutyme i Udenrigsministeriet, at når man lægger penge ud for at få strandede danskere hjem, skal man sørge for at få de penge ind igen.

Det er hr. Ivar Hansen, der nu fortsætter med at påstå, at hr. Pelle Voigt stiller spørgsmålet med baggrund i fortrolig viden. Hvad er det for en fortrolig viden, man skulle stille det spørgsmål på baggrund af? Det spørgsmål kunne jeg have stillet på baggrund af, hvad jeg havde læst i samtlige landets aviser, og med den interesse, det var omgivet af i den danske befolkning.

(Kort bemærkning).

Ole Espersen (S):

Jeg synes, det var interessant at bemærke den, jeg havde nær sagt enorme forskel i tonen hos ordføreren for Det Konservative Folkeparti og ordføreren for Venstre.

Ordføreren for Det Konservative Folkeparti prøvede med større eller mindre held at forsvare en – det kunne man godt få indtryk af at ordføreren også mente – lidt uheldig sag for regeringen og udenrigsministeren, men på en relativt fredsommelig og beskeden måde.

Men det, vi hørte fra hr. Ivar Hansen, var en helt anden tale. Det var en tale om moral og parlamentariske principper, om, hvordan Folketinget kan og ikke kan optræde, og om, hvordan Det Udenrigspolitiske Nævn skal fungere. Jeg forstod, at efter ordføreren opfattelse er landets tredjestørste parti ikke moralsk værdigt til at sidde i Det Udenrigspolitiske Nævn. Det er jo en ret alvorlig konstatering, og når man foretager den, varetager man efter min mening hverken Folketingets eller demokratiets interesser. Jeg ved udmærket godt, hvis interesser hr. Ivar Hansen varetager, og at han i denne sag alene varetager disse interesser – det er lovligt, lad mig sige det med det samme –: Det er partiets Venstres interesser, intet andet.

Og lad mig gøre fru Ebba Stranges spørgsmål meget konkret: Vil hr. Ivar Hansen benægte, at udenrigsministeren og ministerens tjenestemænd – selvfølgelig efter instruks fra ministeren – gentagne gange til dagspressen har sagt, at ministeriet giver ingen garantier, giver ingen hjælp til danskere i udlandet, medmindre man i forvejen har sikkerhed for, at private kilder garanterer for beløbet? Vil hr. Ivar Hansen

[Ole Espersen]

benægte, at det gentagne gange har stået i dagspressen som citater både af ministeren og af ministerens tjenestemænd?

(Kort bemærkning).

Gert Petersen (SF):

Jeg kan da godt forstå, at hr. Ivar Hansen gerne vil dreje diskussionen hen til noget helt andet end det, den handler om. Det er ret fikst! Det, diskussionen egentlig drejer sig om, er tonen i den politiske debat, og hvad man kan beskyldte modstandere for at tillade sig at beskyldte modstandere for.

Det var det første. Dernæst skal jeg foregribe hr. Ivar Hansens svar på fru Ebba Stranges spørgsmål: Hr. Pelle Voigt lå ikke inde med nogen hemmelig viden. Den sag havde overhovedet ikke været drøftet i Det Udenrigspolitiske Nævn – alene af den årsag, at det sidste møde i nævnet, hvor hele sagen blev drøftet, blev holdt, længe inden kautionsspørgsmålet kom på bordet.

Så hr. Pelle Voigt vidste intet om dette, andet end hvad han havde kunnet læse sig til i aviserne, andet end hvad også fru Ebba Strange havde kunnet læse sig til i aviserne.

Det var det andet. Det er altså ganske enkelt en urigtig påstand, hr. Ivar Hansen udslynger her.

Det tredje er – og det er et spørgsmål til hr. Ivar Hansen –: Er det i Danmarks, er det i demokratiets interesse, at der cykler en historie, som ikke dementeres, og som griber om sig og efterhånden står som det almindelige indtryk: at 3,5 mio. kr. i løsepenge for to spiondømte fremskaffes af private organisationer her i Danmark? Det er muligt, at hr. Ivar Hansen mener, at det er helt i sin orden; det må de gerne tro rundt omkring. Det er også muligt, at hr. Ivar Hansen mener, at det er helt fint, hvis private organisationer – det vil sige private organisationer af koldkrigerisk karakter og måske efterretningskarakter osv. – fremskaffer pengene.

Må jeg sige: Det synes vi andre ikke. Vi synes, det er rystende, hvis de gør det, og vi vil have det offentligt debatteret. Vi mener ikke, det er en sag, som skal begraves i et eller andet nævn under en eller anden fortrolighedsklausul. Hvorfor mener vi ikke det? Af den grund, at SF – hør nu efter, hr. Ivar Hansen! – principielt er tilhænger af, at Danmark har en efterretningstjeneste, men vi vil ikke acceptere private

efterretningstjenester. Og hvis der er antydning af, at der er private efterretningstjenester, så vil vi have dem fjernet, men vi vil under alle omstændigheder selvfølgelig allerhelst have at vide, at det er der ikke. Og den danske offentlighed skal have det at vide.

Første næstformand (Knud Østergaard):

Jeg minder om betydningen af den røde farve. Hr. Ivar Hansen for en kort bemærkning.

(Kort bemærkning).

Ivar Hansen (V):

Jeg har lyttet med interesse til de tre korte bemærkninger fra fru Ebba Strange, hr. Ole Espersen og hr. Gert Petersen. Indholdet af disse bemærkninger tyder på, at mit indlæg ramte meget præcist.

Jeg har ikke noget ønske om, fru Ebba Strange, at gå ind i en detaljeret debat om denne sag. Hvis jeg gør det, så spiller jeg hr. Pelle Voigts spil.

Men jeg vil gerne gentage, hvad jeg sagde i mit indlæg: Udenrigsnævnet havde accepteret at modtage fortrolige oplysninger. Det var i nævnets hånd, og det var nævnets ret at sige: Nej, vi ønsker ikke at modtage fortrolige oplysninger om denne sag. Nævnet accepterede at modtage fortrolige oplysninger, og derefter er det, at jeg siger, at på den baggrund er det uanstændigt, at et medlem af Det Udenrigspolitiske Nævn går i Folketinget og stiller spørgsmål.

Og det er det, denne sag drejer sig om. Den drejer sig om mangelen på vilje til at overholde grundlæggende spilleregler, som nødvendigvis må være til stede, hvis et Folketing og en regering skal kunne fungere fornuftigt sammen. Jeg kan undre mig over, at hr. Ole Espersen i sit indlæg ikke interesserede sig lidt mere for dette principielle spørgsmål.

Men jeg må så også forstå på hr. Gert Petersen – han slår ud med hånden og siger: Vi vil selv bestemme, hvad der er fortroligt, og hvad der ikke er fortroligt – at man ønsker sagen debatteret i fuld offentlighed.

Det er efter min opfattelse udtryk for en holdning, som kan gøre det meget svært for Folketinget at fungere i forhold til disse problemstillinger, for det betyder altså, at hr. Gert Petersen kan sidde i et folketingsudvalg og sige: Ja, jo, jeg vil gerne modtage fortrolige oplysninger, men bagefter skal jeg nok selv vurdere, hvorvidt jeg vil misbruge dem eller ej.

[Ivar Hansen]

Det er forkert efter vores opfattelse. På den måde kan vi ikke arbejde.

(Kort bemærkning).

Ebba Strange (SF):

Den sidste bemærkning er jeg ikke spor i tvivl om at hr. Gert Petersen nok selv skal svare på, og jeg kan så konstatere, at hr. Ivar Hansen ikke gav mig svar på det spørgsmål, jeg stillede: Havde spørgsmålet om kaution eller havde det ikke været drøftet i Det Udenrigspolitiske Nævn? Men jeg har fået svaret af hr. Gert Petersen, som jo også er medlem af nævnet, og kan altså konstatere, at det havde det ikke.

Naturligvis skal Det Udenrigspolitiske Nævn acceptere at modtage fortrolige oplysninger. Det er det, vi har det til; det accepterer vi alle sammen, og det synes vi er i orden, og jeg ved ikke, hvad der foregår i nævnet, og jeg skal ikke have det at vide. Det er ikke det, denne sag handler om.

Men når hr. Ivar Hansen begynder at tale om at overholde spilleregler, så er det, der er kerne i debatten i dag, jo, at vi er nogle, der mener, at udenrigsministeren ikke har overholdt spillereglerne. Når han bruger udtrykket, at han har en begrundet mistanke om, at hr. Pelle Voigt går andres ærinde, og senere fortæller os, at det er den polske regerings ærinde, han har en begrundet mistanke om at hr. Pelle Voigt går, så mener vi, at udenrigsministeren ikke har overholdt spillereglerne.

Jeg pegede i mit indlæg på nogle af de veje, udenrigsministeren kunne have brugt eller Folketingets formand kunne have brugt, hvis man ville have været fri for det spørgsmål. Dem var der ingen der ønskede at benytte sig af, og dermed er det ikke os i SF, men Venstre, repræsenteret ved udenrigsministeren og hr. Ivar Hansen, der bryder spillereglerne.

(Kort bemærkning).

Gert Petersen (SF):

Må jeg sige til hr. Ivar Hansen, at jeg aldrig har røbet fortrolige oplysninger fra Det Udenrigspolitiske Nævn; det ved hr. Ivar Hansen også godt. Jeg er heller ikke blevet bebrejdet, hverken af den tidligere formand eller af den nuværende formand for nævnet, hr. Ivar Hansens partifælle hr. Bjørn Elmquist, at have røbet fortrolige oplysninger. Det er hr. Pelle

Voigt for resten heller ikke. Han er ikke blevet bebrejdet af hr. Bjørn Elmquist, som er formand for nævnet, og det er da meget naturligt, for hr. Pelle Voigt har ikke røbet fortrolige oplysninger fra nævnet. Det er den ene ting.

Den anden ting er, at det, jeg sagde, var, at hvis man virkelig ville gøre forsøg på at begræve store, principielle stridsspørgsmål om, hvordan Danmark skal forvaltes, under en fortrolighedsklausul i nævnet, så ville jeg da naturligvis sige i nævnet, at det er uacceptabelt, og at den sag agter jeg at bringe op i Folketinget. Det er da klart. Men jeg ville da ikke gøre det bare ved at bryde en fortrolighed, og det ville da heller ikke gå på fortrolige oplysninger af den ene eller den anden art, men på selve sagen.

Det, det drejer sig om i det konkrete tilfælde, er: Accepterer vi private indsamlinger til støtte for spiondømte – for nu at udtrykke det meget diplomatisk, så har jeg jo ikke brudt nogen fortrolighed, selv om alle mennesker ved, hvad det drejer sig om, fjernsynet har sagt det osv. – accepterer vi her sådan en privat indsats? Det mener jeg ikke vi skal gøre.

Jeg mener også, det er et principielt spørgsmål, som vi skal drøfte offentligt, om vi accepterer det, for der er sikkert nogle, der accepterer det, det husker vi i sin tid fra Hetlersagen, ikke sandt? Skulle vi også have begravet den i et eller andet nævn? Nej, den måtte frem og drøftes offentligt, naturligvis, for det drejede sig om nogle principielle spørgsmål.

(Kort bemærkning).

Ole Espersen (S):

Det var jo nogle meget alvorlige beskyldninger, hr. Ivar Hansen kom med.

Et tredje parti blev bebrejdet en umoralsk optræden i relation til Det Udenrigspolitiske Nævn. Socialdemokratiet blev karakteriseret som et parti, der nærer og nærer bevidst foragt for grundlæggende principper i folkestyret. Når vi så spørger, hvad det begrundes med, får vi at vide: Jamen vi skulle interessere os for påstandene og ikke for deres begrundelse.

Vi interesserer os meget for Det Udenrigspolitiske Nævn. Det er et vigtigt forum for debatten her i Danmark, når det drejer sig om sikkerhedspolitiske emner, et meget vigtigt forum, og vi følger selvfølgelig de principper, der gælder. Og det, vi ønsker at vide, er, om der er nogen, der har brudt disse principper, om hr. Pelle

[Ole Espersen]

Voigt har gjort det. Derfor var mit grundlæggende spørgsmål, som hr. Ivar Hansen jo overhovedet ikke svarede på: Er det ikke korrekt, at det, hr. Pelle Voigt spurgte om, var ting, som udenrigsministeren og ministeriet gentagne gange havde givet udtryk for i dagspressen – i dagspressen, ikke i nævnet, gentagne gange.

Jeg vil gerne bede hr. Ivar Hansen tage stilling til, om det er korrekt, at det er dér, oplysningerne er kommet fra, og ikke fra nævnet. Det håber jeg vi kan få et svar på.

Lad mig så sige i anledning af hr. Gert Petersens udtalelse om, at vi ikke ønsker private efterretningstjenester: Det ville være uhyrligt, hvis vi havde det. Det er naturligt at interessere sig for det, det er fuldt legalt; det er et udtryk for god taknemmelighed at gøre det, synes jeg, for ellers får vi nogle tilstande, som vi har set i andre lande. Vi risikerer tilstande, som vi har set i USA, hvor mere eller mindre private folk uden om nogen form for demokratisk styring driver deres egen efterretningstjeneste og det, der er værre. Det kan vi ikke lide. Jeg håber ikke, at vi bliver beskyldt for at gå Moskvas ærinde, når vi siger det, men vi kan faktisk ikke lide det. Vi synes, det er ulykkeligt, hvis det sker. Derfor er det helt legalt at undersøge det, og det er også baggrunden for, at vi selvfølgelig har været medvirkende til at tage initiativet til det 2-mands-udvalg, der sidder.

Men lad mig gentage, hr. Ivar Hansen, at det er en national opgave at sørge for, at efterretningstjenester opererer for det offentlige og ikke for mere eller mindre obskure private organisationer, hvilket vi desværre har set eksempel på også herhjemme for ikke så længe siden.

(Kort bemærkning).

Ivar Hansen (V):

Det sidste, hr. Ole Espersen sagde, er vi selvfølgelig grundlæggende enige om.

Jeg har så den bemærkning til hr. Ole Espersen, som jeg ikke nåede før: Hr. Ole Espersen sagde her fra talerstolen for lidt siden, at jeg tilsyneladende var af den opfattelse, at det tredjestørste parti i Danmark ikke var værdigt til at være medlem af Det Udenrigspolitiske Nævn. Det har jeg ikke nævnt med et ord. Jeg har talt om et enkelt medlem af Det Udenrigspolitiske Nævn, der tilfældigvis er medlem af SF. Jeg har ikke sagt et ord om viljen i SF som parti til at overholde spillereglerne. Det er en helt konkret sag, det her drejer sig om.

Og igen: Jeg vil ikke ind i konkrete detaljer. Det, der er afgørende væsentligt for mig, er det – og så skal jeg ikke gentage det mere –: Nævnet accepterer at modtage oplysninger på fortrolig basis. Alligevel går et medlem ned i folketingsalen og stiller spørgsmål, oven i købet dagen før et nyt møde i Det Udenrigspolitiske Nævn er berammet, hvor man vidste, at denne sag igen ville komme på dagsordenen og igen under fortrolighedsprincippet. Det er det, der er det grundlæggende for mig, og det er det, vi bebrejder hr. Pelle Voigt, og det er derfor, vi siger, at vi synes, denne debat er rejst på et meget ejendommeligt grundlag.

Niels Helveg Petersen (RV):

Efter gennemlæsning af debatten i Folketingstidende den 28. oktober har jeg fuld forståelse for, at udenrigsministeren blev godt og grundigt irriteret over hr. Pelle Voigts spørgsmål. Det er min opfattelse, at spørgsmålet i situationen ikke var fair. Spørgeren måtte indse, at et svar ikke kunne gives i folketingsalen, men kun i Det Udenrigspolitiske Nævn, som grundloven har forsynet os med, bl.a. til den slags spørgsmål, og hvis arbejde er omfattet af tavshedspligt.

Et svar fra udenrigsministeren af det indhold havde været fuldt tilstrækkeligt.

Men udenrigsministeren gik videre. Og den del af svaret, hvor ministeren siger, at der er begrundet mistanke om, at spørgeren går andres ærinde, måtte opfattes insinuerende, som en mistanke, oven i købet altså begrundet, om, at spørgeren gik en anden regerings ærinde. Det er en mistanke, som der efter alt, hvad der foreligger oplyst, ikke er belæg for, og som ministeren burde have undladt.

Ministerens må også finde sig i, at der stilles større krav til korrekthed og omhu med de sproglige formuleringer i en udenrigsministers udtalelser, end der stilles til en ordfører for et parti i en spørgetid.

Derfor finder Det Radikale Venstre det nødvendigt at deltage i en beklagelse af ministerens udtalelser, og derfor kan vi stemme for det fremsatte forslag om motiveret dagsorden.

Arne Melchior (CD):

Den sidste sætning, vi hørte fra denne talerstol, beklager jeg.

[Arne Melchior]

Må jeg så starte med at erklære mig uenig med hr. Ole Espersen, som kritiserede udenrigsministeren for det, han sagde i forbindelse med sit officielle besøg i Polen. Jeg er af modsat opfattelse. Jeg mener, det var dygtigt, det var stærkt, og det var værdigt, og det satte tingene på plads og var, ikke mindst i lyset af den debat, vi fører her i dag, meget nødvendigt, så tak for det!

Tilbageskuende kunne man godt være enig med fru Ebba Strange i hendes betragtninger om, at udenrigsministeren kunne have valgt at afvise at svare på det stillede spørgsmål eller svare med en enkelt sætning, hvilket hr. Niels Helveg Petersen var inde på, og henvist det til Det Udenrigspolitiske Nævn. Det kan man godt sige. På den anden side skal folketingsmedlemmerne nok være ret forsigtige med at beklage eller bebrejde, at en minister svarer på de spørgsmål, der er stillet, og når der stilles provokerende spørgsmål, er det jo ikke unaturligt, at det også præger det svar, der så bliver givet. Og udenrigsministerens svar er jo i virkeligheden en påpegnings af, at han finder spørgsmålet utilstedeligt. Det kunne han altså måske have sagt kortere, men jeg skal ikke høre til dem, der bebrejder ham, at han gjorde lidt mere ud af det.

Jeg mener, at fortolkningen af, hvad der blev sagt, er mangfoldig, og det fremgår jo af, at hr. Ole Espersen har fundet ud af, at udenrigsministeren skulle have talt om en udansk måde. Det mener jeg ikke kan indfortolkes, for hvad er en udansk måde? Hvem afgør, hvad der er dansk, og hvad der ikke er dansk?

I dette land findes der heldigvis næsten samtlige meninger, der overhovedet kan opfindes, og det er enhvers ret at have dem, og da der findes så mange meninger i befolkningen, blandt vælgerne, så finder de selvfølgelig også vej herind, og den ene kan ikke påberåbe sig at være mere i overensstemmelse med det danske end den anden. Jeg skal ikke udelukke, at jeg selv måske har benyttet en sådan sprogbrug, men så må det jo være helt oplagt, at det er en subjektiv bedømmelse af, hvad der er mere eller mindre dansk, og det må selvfølgelig også være ganske subjektivt forstået, når udenrigsministeren taler om, at der går andre end danske ærinder. Det skal jeg straks komme tilbage til.

At det kan fortolkes forskelligt, fremgår bl.a. også af, at hr. Gert Petersen såmænd her fra ta-

lerstolen påberåber sig talrige læserbreve. Som om de skulle være noget brugbart udtryk for opinionen! De kan måske være et udtryk for, hvordan ting kan forstås og misforstås, men så kan de da heller ikke bruges til andet.

Den stærkeste misforståelse er vel nok den, Socialdemokratiets formand, hr. Svend Auken, har gjort sig skyldig i, og det er vist ikke blevet sagt i debatten hidtil, at det ikke er en udtalelse gengivet i en avis efter et interview, hvor altså interviewereren kan have gengivet udtalelsen fejlagtigt, men det er en artikel af hr. Svend Auken, hvor der, som det tidligere er blevet citeret i formiddag, siges, at udenrigsministeren har beskyldt en SF'er for at være agent for Polen.

Jeg har ikke hørt endnu, at hr. Svend Auken har følt sig foranlediget til at komme herop og fortælle, forklare, hvordan han kan indfortolke en sådan grov beskyldning mod udenrigsministeren i det, udenrigsministeren faktisk sagde, og på den baggrund synes jeg, det er meget hårdt at forlange, at udenrigsministeren ud over det, han allerede har gjort, skal give yderligere kommentarer og fortolkninger, al den stund der naturligvis er tale om en subjektiv bedømmelse, når man taler om, hvad der er i dansk interesse.

Jeg vil hævde uden at have haft tid til at slå det efter, at der ikke blot i tidligere årtier i dette Folketing – jeg skal bare minde om 1930'erne – men også i nyere tid ofte, både under økonomiske debatter og under sikkerhedsmæssige og udenrigspolitiske debatter, har været talt om, hvad der er i dansk interesse, og hvad der ikke er det. Og når noget ikke er i dansk interesse, så er der altså ikke ret langt til at sige, at så må det måske være i nogle andres interesse. Hvis vi skal være så nøjeregnende med den sprogbrug, vi tillader hinanden her, skal der sandelig censureres meget mere, og det er der vel ingen der ønsker sig.

Men jeg vil godt sige, at det ikke er i dansk interesse at søge offentligt at grave i efterretningstjenestens detaljerede arbejde, og jeg skal give et eksempel på det, og det er faktisk dagsordenens næste punkt. Der spørger et andet parti i Folketinget, og jeg citerer forespørgslen:

»Agter udenrigsministeren at undskylde over for den polske regering, at danske myndigheder har sendt spioner til Polen for at søge oplysninger om polske militære installationer?«

[Arne Melchior]

Jeg mener, at hvis dette blev vedtaget – og det må jo være forespørgernes hensigt at få det vedtaget; de skal sikkert nok foreslå en dagsorden derom – ville det absolut ikke være i dansk interesse, og deraf følger også, at selve forespørgslen og dens formulering ikke er i dansk interesse. Hvis nogle så ville slutte, at så er det nok i nogle andres interesse, er der ikke nogen overtrædelse af nogen som helst form for god orden, forretningsorden, lovgivning eller god skik mellem mennesker. Det er og bliver . . .

Første næstformand (Knud Østergaard):

Jeg minder om, at det er pkt. 4 på dagsordenen, vi behandler.

Arne Melchior (CD):

Jeg er mig ikke bevidst – jeg har i hvert fald ikke været mig bevidst – at jeg har beskæftiget mig med noget som helst andet. De to forespørgsler handler om nøjagtig samme sag, og jeg giver et eksempel på, at dette at fritte offentligt om efterretningstjenestens arbejde aldrig er i den nations interesse, i hvilken noget sådant måtte foregå. Og jeg skal citere fra spalte 807, at jeg under denne berømte spørgetime, den 28. oktober 1987, tillod mig at stille udenrigsministeren det spørgsmål:

»Har udenrigsministeren kendskab til eller fantasi til at forestille sig, at der skulle være regeringer i noget andet land på kloden, der ville give oplysninger offentligt af den art, som er indeholdt i det her behandlede spørgsmål?«

Det er min opfattelse, at det er der ikke – det var også indeholdt i udenrigsministerens svar til mig. Hverken på den ene eller den anden side af jerntæppet eller noget andet tæppe eller nogen grænse er der nogen, der ville give et meningsfyldt svar på så tåbeligt og utilstødeligt et spørgsmål som det, der blev stillet i de dage.

Selvfølgelig kan man spørge om alt, men man må, ligesom når man gør andre ting, tage konsekvenserne af de dumheder, man selv begår, og hvis der skulle sankes gloende kul på udenrigsministerens hoved, er jeg sikker på, at han ville blive frikendt, alene fordi han ved spørgsmålet var meget hårdt provokeret. Jeg kan ikke undlade, selv om jeg godt ved, at det sikkert er gjort mange gange herfra i forbindelse med denne debat, at citere Aakjærs »Du Pusling-Land, som hygger dig i Smug«.

Jeg talte før om kejserens skæg. Jeg ved ikke, hvad det er, vi egentlig diskuterer her. Må man ikke have lov til at sige, at det strider mod Danmarks interesse, både når pressen og især når folketingsmedlemmer forsøger at få en minister på gatis, få ham til at udtale sig om forhold, der vedrører efterretningstjenestens arbejde? En minister, in casu en finansminister, må have lov til at tale usandt om en devaluering, der måtte forekomme eller være planlagt. På ganske samme måde ville det jo stride imod al anstændighed at spørge til det danske forsvars strategiske planer og Forsvarskommandoens mening om disse.

At gøre det i offentlighed ville tjene andre interesser end danske, således som jeg og mange af os subjektivt forstår det, og jeg er ganske tryk ved, at der i befolkningen også er forståelse for, at denne debat er en skindebat, der heller ikke tjener hverken Folketingets eller danske interesser i videste forstand, således som jeg subjektivt opfatter det.

(Kort bemærkning).

Ebba Strange (SF):

Hr. Arne Melchiors indlæg kunne godt kræve et helt indlæg fra min side også. Det vil jeg undlade. Jeg vil bare lige sige, at jeg da var noget forbløffet over hr. Arne Melchiors indlæg, for der har da ikke været tale om, at hr. Pelle Voigt eller nogen af os andre har prøvet at fritte hverken forsvarsministeren eller justitsministeren ud om de danske efterretningsvæseners virksomhed, ikke på noget tidspunkt. Hr. Pelle Voigt har stillet et helt konkret spørgsmål til udenrigsministeren, så det er jeg lidt forbløffet over.

Men det var egentlig ikke det, jeg ville have en kort bemærkning til. Det var det første, hr. Arne Melchior sagde, hvor han også var ude i at forsøge at fortolke, hvad det egentlig var, ministeren havde sagt, og prøvede at undskyldte ministerens udtalelser.

Hvis hr. Arne Melchior havde udtalt sig som udenrigsministeren, var der såmænd ingen af os, der ville have reageret. Naturligvis har hr. Arne Melchior en vis margen for at udtale sig; det har vi andre også. Men den person, vi taler om i dag, er ikke hr. Arne Melchior, er ikke mig. Den person, vi taler om i dag, er dansk udenrigsminister, og som sådan er han udstyret med en magt og med en tillid, som ligger i

[Ebba Strange]

udenrigsministerembedet – vi er nogle, der ikke deler den tillid, men det er noget andet.

Men vi må alle sammen forvente af en sådan person, at vedkommende optræder strengt korrekt i sine udtalelser, og når udenrigsministeren bruger ordene »begrundet mistanke«, er vi nogle, der tager de ord alvorligt, ikke mindst måske vi, der er vant til at beskæftige os med retspolitik, og som ved, hvor alvorligt det er, at en person er udsat for en begrundet mistanke. Det er faktisk noget af det, der sætter politiet i gang og sætter folk i varetægtsfængsel, og jeg ved ikke hvad.

Derfor er det ikke en hr. hvem som helst, der har udtalt sig.

(Kort bemærkning).

Arne Melchior (CD):

Jo da, jeg forstår da udmærket forskellen på udtalelser, der falder fra et lands udenrigsminister eller enhver ansvarlig minister, og så udtalelser fra et folketingsmedlem. Al ære det! Men ministre er altså også af kød og blod, er heller ikke robotter, og det tror jeg man udmærket forstår. Det er klart, at det tillader ikke en minister at sige hvad som helst, men det har han altså heller ikke gjort, denne udenrigsminister.

Derfor tror jeg ikke, at der er nogen rimelighed i at begynde at tale om retspolitik, fordi ordet »mistanke« falder. Mistanke, det bruger man i daglig tale på dansk i udtryk som: Jeg har en mistanke om, at du egentlig tænker på det og det, osv. Udenrigsministeren har jo for øvrigt under den samme spørgetime dementeret, at han med dette udtryk havde noget i tanken eller i mistanken om, at der var strafbare forhold om landsskadelig virksomhed, så fortolkningstvilen her må helt klart komme udenrigsministeren til gode.

Jeg konstaterer med tilfredshed, at udenrigsministeren også efter denne debat hedder Uffe Ellemann-Jensen. Og jeg skal så i anledning af fru Ebba Stranges korte bemærkning minde om, at også medlemmer af et Folketing, og især disse, må undertrykke deres lyst til at hudflette den person, der ude omkring i verden er den, der hejser Dannebrog og taler på Danmarks vegne. Og det gør udenrigsministeren ubestridt. Og har man kritik af det, så er der, som det jo også er påpeget, mange steder at tale med ham om dette. Det var ikke godt for udenrigsministerens virke, som vi ønsker alt godt for, at

denne debat blev rejst på den måde, som sket er, og er fortsat her i dag.

(Kort bemærkning).

Ebba Strange (SF):

Ministre er mennesker af kød og blod, og det skal de være, de er ikke robotter. Men ministre får sendt spørgsmålene over på forhånd, og vi skal oven i købet aflevere dem inden kl. 12.00 her fredag middag, og de skal først svare på dem om onsdagen. Så ministre har faktisk ret god tid til at overveje deres svar og gøre dem velovervejede og bruge ord, som er velovervejede.

Det har ministeren sandsynligvis gjort; andet vil jeg ikke tro. Og efter disse grundige overvejelser har ministeren så valgt at bruge udtrykket, ikke »mistanke« – hvis han kun havde brugt ordet »mistanke«, tror jeg ikke, der var kommet hele denne her historie ud af det – han har brugt udtrykket »begrundet mistanke«. Og så er vi ude i noget, som for os at se er meget alvorligt.

Glønborg (KRF):

Jeg takker Fremskridtspartiets ordfører for, at jeg fik lov til at komme først, så jeg kan nå et andet møde også.

I et demokrati skal der være vide grænser for, hvad der kan debatteres offentligt, også på det forsvars- og sikkerhedspolitiske område. Men der må nødvendigvis være grænser for åbenheden, selv om de kan være vanskelige at sætte. Men de skal sættes, ikke mindst når der er tale om informationer, som skønnes at være af vital betydning for landets sikkerhed.

Efter grundloven skal dette skøn udøves af regeringen i samråd med Folketinget, i Det Udenrigspolitiske Nævn. Det er en både fornuftig og nødvendig ordning, og den skal vi fastholde og respektere.

Den sag, som har givet anledning til de to forespørgsler, vi behandler i dag, har jo været drøftet indgående i Det Udenrigspolitiske Nævn. Efter Kristeligt Folkepartis opfattelse har regeringen givet nævnet alle relevante oplysninger. Vi er også meget tilfredse med, at regeringen er indforstået med at lade et særligt udvalg bestående af hr. Risgaard Knudsen og hr. Per Stig Møller gennemgå denne sags akter med henblik på afgivelse af en redegørelse til nævnets medlemmer.

[Glønborg]

Det er vort håb, at denne redegørelse sammen med regeringens redegørelse og hele denne debat i øvrigt kan munde ud i, at vi i Det Udenrigspolitiske Nævn, hvor denne sag rettelig hører hjemme, kan afslutte den aktuelle sag i bred enighed, og at vi også, hvis det skønnes nødvendigt, kan opnå bred enighed om at foretage de fornødne justeringer af retningslinjerne for den militære efterretningstjenestes virksomhed.

Der er utvivlsomt et bredt flertal her i Folketinget for den opfattelse, at militær efterretningsevne er både nødvendig og legitim. Nødvendigheden og legitimiteten blev som bekendt også anerkendt sidste år på Stockholmkonferencen om tillidsskabende foranstaltninger. Det er imidlertid vort håb og vort stærke ønske, at den fortsatte CSCE-proces vil resultere i en mindre spændingsskabende adfærd på såvel det politiske som det militære og efterretningsmæssige område. Sker det, kan vi forhåbentlig undgå fremtidige episoder, som kan belaste forholdet mellem f.eks. Danmark og landene i Warszawapagten.

Indtil da må vi beklageligvis leve med risikoen for, at sådanne episoder kan opstå. De er heldigvis sjældne i forholdet mellem Danmark og medlemmerne af Warszawapagten.

Kristeligt Folkeparti anfægter naturligvis ikke hr. Pelle Voigts ret til at stille spørgsmålet den 28. oktober, men det havde været bedre for samarbejds klimaet i Folketinget, hvis han havde ladet være.

Forespørgslen i dag er heller ikke til gavn for nogen, ikke engang for dem, der på forskellig vis har givet anledning til forespørgslen. Den gavner hverken hr. Pelle Voigt, Socialdemokratiet, udenrigsministeren, Polen eller de to uheldige turister.

Kristeligt Folkeparti kan ikke gå ind for hr. Ole Espersens forslag om motiveret dagsorden. Men vi er enige i, at Tinget bør slutte debatten – jo før, jo bedre. Lad os så glemme hele sagen hurtigst muligt, det vil gavne dansk demokrati.

Dohrmann (FP):

Fremskridtspartiet er enig med dem, der mener, at Folketinget kunne anvende sin tid betydelig bedre end til at diskutere, om hr. Pelle Voigt er polsk spion.

Til ethvert forsvar i ethvert land vil der helt naturligt være knyttet et efterretningsvæsen.

Lige så naturligt er det, at de opgaver, efterretningsvæsenet får pålagt, og som man forventer at det skal udføre, foregår i hemmelighed. Hvis man daglig kunne læse i aviserne om de opgaver, som også det danske efterretningsvæsen udfører, og om, hvad man finder ud af, var sådan et efterretningsvæsen værdiløst.

Naturligvis skal hr. Pelle Voigt ligesom alle andre medlemmer af Folketinget have lov til at stille de spørgsmål, han nu engang har lyst til. Vi finder heller ikke det spørgsmål, hr. Pelle Voigt stillede, forkert. Det mener vi, bl.a. fordi det parti, hr. Pelle Voigt tilhører, SF, aldrig har lagt skjul på, at dansk forsvar, dansk medlemskab af NATO osv. – for at sige det mildt – er man ikke videre begejstret for. Derfor er hr. Pelle Voigt og alle andre naturligvis i deres fulde demokratiske ret til at stille den slags spørgsmål.

Men jeg må også sige, at det forbavser mig overordentlig meget, at et medlem af SF – som i hvert fald set med mine øjne er at betegne som et revolutionært parti, som arbejder ihærdigt på at omstyrte det eksisterende samfund, om-danne det til et socialistisk Danmark, hvor der vil blive vendt totalt op og ned på de forhold, vi kender i dag – er så sart, at han ikke kan tåle at høre udenrigsministeren svare på de spørgsmål, han stiller. På samme måde som hr. Pelle Voigt har ret til at stille spørgsmål, er ministeren naturligvis i sin gode ret til at svare hr. Pelle Voigt, som han nu engang mener at sagen er. Jeg mener ikke, at udenrigsministeren sagde noget forkert under spørgetiden i sin besvarelse af hr. Pelle Voigts spørgsmål.

Som jeg sagde i den korte bemærkning før, er det sådan, at der såvel i befolkningen som her i Folketinget findes et stort flertal, som er tilhængere af dansk medlemskab af NATO og af det forsvar, vi har. Ved at sætte spørgsmålstegn ved det gang på gang og ved at stille det spørgsmål, hr. Pelle Voigt har stillet, skader man danske interesser, det, som flertallet mener er danske interesser. Derfor er udenrigsministerens udtalelse om, at hr. Pelle Voigt går andres ærinde, korrekt, set med vores øjne. Hr. Pelle Voigt er i sin gode ret til at stille spørgsmålet, men det forbavser mig, at hr. Pelle Voigt er så sart, og at andre føler sig tilskyndet til at rejse en sådan debat. Det giver måske lidt af forklaringen på, hvorfor mange efterhånden mener, at de bløde mænd er ved at være yt.

[Dohrmann]

Så skal jeg sige, at vi naturligvis stemmer imod den foreliggende dagsorden, al den stund vi mener, at ministeren ikke har sagt noget forkert. Tværtimod, det kunne have været sagt langt, langt hårdere. Jeg synes faktisk, at udenrigsministerten var meget diplomatisk i sit svar.

(Kort bemærkning).

Gert Petersen (SF):

Jeg kan mærke, at hr. Dohrmann er i det flinke hjørne i dag: Hr. Pelle Voigt havde ret til at stille spørgsmålet! Det er large, må jeg sige, fra hr. Dohrmanns side. Men der er én ting, jeg godt vil klippe ud i pap for hr. Dohrmann, og det er det, jeg sagde tidligere. SF har ikke vendt sig imod, at Danmark har en efterretningstjeneste. Vi har faktisk allerede i 1968-69, da Kejsergadeudvalget arbejdede og vi afgav beretning, tilsluttet os, at Danmark har en efterretningstjeneste. Vi vil ikke have fremmede spioner til at rende rundt her, og det er i orden, at vi også prøver at finde ud af, hvad der sker rundt omkring os, selv om man kan diskutere metoderne. Det er jo bl.a. det, debatten drejer sig om.

Men det, der ikke er i orden, er at have private efterretningstjenesteorganisationer. Det vil vi ikke have. Det var bl.a. det, som hr. Pelle Voigts spørgsmål skulle tjene til at belyse om vi har eller ikke har.

Jørgen Tved (FK):

Jeg må tilstå, at jeg ikke forstår ret mange af de indlæg, jeg har hørt her i dag, hvor man taler om agenter, om, at nogle har optrådt for en fremmed magt, osv. I et skriftligt spørgsmål til udenrigsministeren, hvor jeg spurgte, om han fastholdt, at det var turister, der var kommet galt af sted i Polen – det var et spørgsmål, jeg stillede efter mødet i Det Udenrigspolitiske Nævn; jeg er ikke medlem af dette nævn – fastholdt udenrigsministeren i svaret, at der var tale om turister. Det, vi snakker om, er altså nogle turister, der er kommet galt af sted, og hvorfor det skulle være landsskadeligt at bringe en turistsag frem i Folketinget, har jeg meget lidt forståelse for. Jeg fatter slet ikke, at hr. Arne Melchior – er det ikke Danmarks Turistråd, han er blevet formand for? – hidser sig voldsomt op over, at nogen beskæftiger sig med noget, der måske kommer ind på det gebet, som hr. Arne Melchior godt vil have med at gøre.

Denne sag er for os et spørgsmål om disse turister, som er kommet galt af sted. Jeg skal ikke nægte, at jeg har haft lidt mistillid til, om udenrigsministeren nu talte helt sandt, da han hævdede, at det var turister. Jeg synes, at de senere oplysninger nok kunne pege i retning af, at der måske var lidt om snakken, den snak, der havde været i avisen om, at der var tale om noget spionage. Hvor er for øvrigt disse påståede turister? De er jo for så vidt ikke løsladt endnu. Hvis det var ganske normale turister, ville de så ikke for længst have udtalt sig til pressen? Havde de kulørte ugeblade ikke stået i kø for at købe deres historie? Havde der ikke været stor pressekomsummen i tv osv.? Havde vi ikke hørt noget til dem? Hvor er de såkaldte turister? Er der nogen, der har gemt dem af vejen, eller hvad er der egentlig sket med dem?

Der har i denne debat været megen snak om store profeter og store forfattere, om megen litteratur. Jeg vil godt drage en anden forfatter ind i debatten, og det er faktisk Martin Andersen Nexø, for denne Nexø taler om to slags Danmark. Jeg siger det til de medlemmer, der har så travlt med at tale om danske interesser. Nexø taler om et Overdanmark og et Underdanmark. Nu har vi hørt den ene repræsentant efter den anden for Overdanmark påstå, at man siger noget, der er ubehageligt for Overdanmark.

Jamen så må jeg melde mig som repræsentant for Underdanmark, og jeg har nogle andre intentioner end dem, hr. Ivar Hansen måske har. Jeg har f.eks. ingen intentioner overhovedet om at bevare et efterretningsvæsen. Jeg synes, at vi skal afskaffe Forsvarsministeriet, og så må man for min skyld godt give hr. Arne Melchior et turistministerium. Det kunne måske skade forsvarssagen, og her melder jeg mig så, det har jeg ikke noget imod. Men jeg har heller ikke noget imod, at vi har turistsamkvem, hverken med Polen eller med andre stater, og at der bliver udviklet meget i den forbindelse. Man skal nok være lidt forsigtig, inden man tager patent på danske interesser, inden man siger: Vi taler for hele folket. De mennesker, der bruger den slags udtalelser, taler efter min opfattelse kun for en del af folket, og når det kommer til stykket måske kun for en lille del, nemlig det Overdanmark, som Nexø talte om.

Der skal ikke herske nogen som helst tvivl om, at Fælles Kurs i denne sag kan stemme for

[Jørgen Tved]

den meget blide – jeg ved ikke, om man skal kalde det en næse eller en misbilligelse, som dagsordenen giver udtryk for. Vi har ikke noget imod, at udenrigsministeren bliver forsynet med en sådan næse. Vi sætter et stort spørgsmålstegn ved, hvis interesser det i virkeligheden er, udenrigsministeren rejser rundt og varetager, når han ikke har tid til at passe sit arbejde som medlem af Folketinget. Vi synes, det er vigtigere, at han er her. Her gør han måske efter vores opfattelse mindre skade, end han gør, når han rejser rundt til europæiske hovedstæder og skal have et EF-budget til at hænge sammen. Derfor vil vi godt sige, at vi stemmer for dagsordenen. Vi havde gerne set, at den var strammet betydeligt op. Vi havde gerne set, at der var udtrykt direkte mistillid til udenrigsministeren på grund af den måde, han har optrådt på her i Tinget, men under det næste punkt på dagsordenen vil vi komme til at opleve, at udenrigsministeren også kan optræde temmelig ubesindigt, når han rejser rundt på officielle besøg i Europa.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Forslag om motiveret dagsorden nr. D 17 af Ole Espersen (S) m.fl. (se foran)
vedtoges med 73 stemmer (S, SF, RV og FK)
mod 56 (KF, V, CD, FP, KRF og Steenholdt (Grønl.)).

Hermed sluttede forespørgslen.

Den næste sag på dagsordenen var:

5) Forespørgsel nr. F 13:

Forespørgsel til udenrigsministeren:

»Agter udenrigsministeren at undskylde over for den polske regering, at danske myndigheder har sendt spioner til Polen for at søge oplysninger om polske militære installationer?«

Af Jørgen Tved (FK) m.fl.

(Forespørgslen anmeldt 3/11 87. Fremme af forespørgslen vedtaget 10/11 87).

Begrundelse

Jørgen Tved (FK):

Jeg var måske nok en smule overrasket, da jeg under debatten den 28. oktober 1987 af udenrigsministeren fik at vide, at han ikke skulle på noget venskabsbesøg i Polen, han skulle på et officielt besøg.

Efter at have læst pressen om udenrigsministerens besøg er jeg blevet belært om, at det absolut ikke var noget venskabeligt besøg. Jeg havde nærmest indtryk af, at udenrigsministeren i Polen optrådte, som om han var en elefant i en glasbutik, at det drejede sig om at trampe så meget som muligt i stykker.

Det, der ligger til grund for vores anmodning her i dag, er, at vi har den helt bestemte opfattelse, at de to såkaldte turister, som blev dømt i Polen, og som efter vores opfattelse blev løskøbt for midler stillet til rådighed af den danske stat, at det var mennesker, der var udsendt ikke på en turistrejse, men direkte, som vi siger, for at undersøge polske militære installationer. Vi synes, at det havde været rimeligt, om udenrigsministeren i den forbindelse under sit besøg i Polen over for de polske myndigheder havde undskyldt, at man havde brugt den slags metoder.

Jeg har forstået, at et stort flertal også omfattende SF er indforstået med, at man skal sætte mest mulig lus i skindpelsen over for venligsindede nationer, at det drejer sig om at skabe flest mulig besværligheder over for vore nabolande.

Vi er som sagt modstandere af den trafik. Vi er modstandere af, at danske myndigheder sender folk ud for at skabe vanskeligheder for Danmark, for at misbruge den rejsemulighed, de har, til at arbejde ikke bare for danske interesser, men også for NATO-interesser, og i lige netop denne sag, som vi har behandlet under det foregående punkt og vel også behandler under dette punkt, er der helt klare oplysninger om, at man her også har samarbejdet med NATO. Vi er altså ikke i tvivl om, at nogle har gået flere end danskes interesser i denne sag.

Vi har heller ingen bekymringer ved at rejse sagen åbent i Folketinget. Vi mener ikke, at sager af den karakter overhovedet skal have lov til at eksistere, men når det kommer frem i pressen, at trafikken foregår, føler vi os forpligtede over for dem, der har samme opfattelse som vi, dem, der har valgt os, til at sørge for, at sagerne kommer frem i Folketinget, at offentligheden får fuld besked, og derfor har vi rejst denne forespørgsel i dag. Vi ønsker, at udenrigsministe-